

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND McGEORGE STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українській Робітничій Дому, на розі вулиць Пritchard і McGeorge, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGeorge St., Winnipeg, Man., Canada.

ДЕСЯТЬ ЛІТ ТУРФДІМ.

Цього місяця Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім святкує десятилітній ювілей свого існування і своєї незвичайно успішної та плодотворної культурно-освітньої праці. В житті української робітничо-фармерської імміграції в Канаді це важлива подія, а у всіх свідомих українських робітників і фармерів велике свято.

Хто цього не знає, нехай приїде в слідуючу суботу і неділю, 24 і 25 березня, до котрого небусть з будинків ТУРФДім, чи то в місті, чи у фармерській якій небусть місцевості. В цих визначених днях віділя ТУРФДім будуть формально святкувати десятилітній ювілей своєї організації.

Труди неміжній у відшуканні місцевої організації ТУРФДім зараз не буде. Віділя ТУРФДім, його Жіночої Секції і Секції Молоді існують сьогодні скрізь, по всій Канаді, від Атлантики аж до Тихого океану, де тільки є хочби невеликі гуртки свідомих, поступових українських робітників або фармерів, жінок та молоді.

За десять літ свого існування ТУРФДім нараховує 81 загальних відділів, 48 відділів Жіночої Секції, 6 об'єднаних товариств і 41 відділів Секції Молоді. Разом 176 відділів і близько шість тисяч членів і членкинь.

За будинками ТУРФДім теж далеко іздати і довго питати не треба. Вони існують майже в кожній місцевості, де живе хоч трохи більша громада українських робітників або фармерів, а є між ними свідоміший, поступовий гурток. Будинків ТУРФДім має 56, на які, разом з іншим майном, включаючи сюди й закуплені чотири площі, що ждуть на побудування нових будинків, затрачено \$620,237.61, тоб-то далеко більше, як пів мільона доларів.

Пригадайте собі тільки, що перед десятима роками, як реакційна, консервативна влада розгромила Українську Соціал-Демократичну Партію, одну організації, яку в минулому мали українські робітники і фармери, у нас не зашилося було нічого. Порівняйте з цим сьогоднішню широку розгалужену організацію ТУРФДім з його Жіночою Секцією і Секцією Молоді, додайте велику організацію Робітничого Запозомого Товариства, що повстало при допомозі ТУРФДім, українське членство Комуністичної Партії, яке здебільша рекрутувалося з тієї-ж організації, а тоді відкривайте перед вами великі досягнення ТУРФДім на організаційному полі за десять літ його існування.

Пригадайте собі, що до 1918 року на всю українську організовану робітничо-фармерську громаду, в одній-одиночій місцевості Веланд, Онт., придбано було бідненький будиночок — Український Робітничий Дім. Порівняйте це з величавими будинками, які має сьогодні для своєї культурно-освітньої праці ТУРФДім, — це дасть вам можливість зміряти цю величезну працю і старання, які десять років вкладали свідомі робітники і фармери задля розвитку ТУРФДім, та з яким успіхом.

Під час святкування десятилітнього ювілею існування й культурно-освітньої праці ТУРФДім почуєте тямущих промовців, декламаторів, прекрасний спів хорів, змілу, мистецтво гуртових оркестрів, побачите прекрасні вистави дуже цікавих і повчальних драматичних творів. І все це виконуватимуть самі робітники і фармери, робітничі і фармерські діти — члени організації-ювілята ТУРФДім.

Дуже можливо, що промовцями, декламаторами, або мистецтвими виконавцями виступлять робітники або фармери, робітничі або фармерські, або ж і їхні діти, яких ви знали вже давніше. Прислухайтеся уважно і скажіть хочби самим собі, чи такими вони були колись. Між ними може бути й такі, що давніше ви знали їх, як неграмотних, або малограмотних, або може як нетямущих людей, що не цікавилися читанням, не розуміли громадських справ, може жили безпробитним, непутливим життям. Привітайте-ж добре, якими людьми вони стали після того, як вступили до ТУРФДім і попрацювали над собою.

Порівняйте це, що побачите й почуєте на святкуванні десятилітнього ювілею ТУРФДім, з тим, що було десять років тому назад, тоді зможете оцінити ту величезну культурно-освітню працю, яку виконали організовані в ТУРФДім робітники і фармери, їхні жінки й діти, та які прекрасні досягнення, які плоди вона дала на загальну користь робітничо-фармерського загалу.

За десять років свого існування ТУРФДім організувало при своїх відділах 59 драматично-співацьких гуртків, 56 мандолінових і інших оркестрів, 45 диточих шкіл, що безперервно виховують що-раз кращі культурно-мистецькі сили, які з любов'ю і відданістю працюють на користь робітничо-фармерського загалу. Крім постійних диточих шкіл, до яких вчаться і виховують тисячі наших робітничих і фармерських дітей, віділя ТУРФДім провадили теж курси для неграмотних і малограмотних, освітні курси для грамотних, влаштовували відчити, сильні читання, мітинги то-що. На допомогу всій цій праці ТУРФДім організувало Вищі Освітні Курси, щоб виховати на них вчителів, провідників працівників в організації. Все це, в загальній сумі, було тим сильним дивом, що допомогло великому поступові, який зробили українські робітники і фармери за останні десять літ в Канаді.

Тисячі зборів, дискусій, відчитів, представлень, концертів, об'їзди організаторів, концерти об'їзди оркестрів і поодиноких мистецьких сил, участь у всьому тому десятках тисяч робітничих і фармерських слухачів, це праця ТУРФДім, що допомогла великому освітньому й культурному піднесенню нашого робітничо-фармерського загалу в Канаді.

Не було теж ні одної важливої справи, що загально торкається працюючих мас, на яку не відгукувалося б ТУРФДім за час свого десятилітнього існування. Наша робітничо-фар-

мерська преса завдячує своє існування ТУРФДім. Не було ні одної кампанії у важливих для працюючих справах, в якій ТУРФДім не взяло б найбільшої й найактивнішої участі. Вистарчить пригадати його велику допомогу голодуючим в Приволж'ю і на Радянській Україні, політичним в'язням на Західній Україні, жертвам повстання на Західній Україні, кампанії протестів проти польських, румунських і чеських окупантів і гнобителів, в справі Сакка й Ванзетті, допомогу страйкерам в Канаді та Злуч. Державах і т. д. ТУРФДім має в цих справах величезні заслуги.

ТУРФДім завжди брало жваву участь в тутешньому загальному робітничому й фармерському русі та здобуло собі признання й пошану серед організованих класово свідомих робітників і фармерів. За те люто нападали на нього завжди як українські так і всі інші вороги працюючої класи. ТУРФДім устоялося таке признання, що не раз ангайська буржуазна преса цілими тижнями, безперервно атакувала його за ту віддану працю, яку воно провадить на користь працюючих мас.

За те люблять його українські робітники і фармери і щораз більше горнуть до нього. За те цінять його й ангайські класово свідомі робітники і фармери. За те шанують його навіть і неприхильні йому, але чесні чужі люди.

За те гарячо вітають ТУРФДім з його десятилітнім ювілеєм українські працюючі не тільки Канади, але й з далекої а близької нам Радянської України.

За те й наш часопис найщиріше вітає ТУРФДім з десятиліттям його славної і незвичайно корисної для працюючої класи праці, та бажає йому надалі ще кращого розвитку і ще більших успіхів.

Хай живе Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім!

НАШІ РОКОВИНИ.

Ось і десятиріччя Українського Робітничого Дому у Вінніпегу, а з ним й Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім. Здається немає в усій великій Канаді й одного українського робітника, який не знав би про Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім, хоч не всі можуть ще знають де, як і коли почалося це славне Товариство. Робітники так вже звикли із цю організацією, що здається їм вона є існувала, або існувала куди довше, як отих коротеньких десять років.

Але історія і географія кажуть, що десять років тому назад ніде в Канаді не було такої організації як ТУРФДім, і ніде у Вінніпегу не було такої інституції як Український Робітничий Дім. Там, де сьогодні стоїть Український Робітничий Дім, десять років тому назад була порожня лота, що лоті накидані купками корти дров, а поміж дровами болото і плісня. І там, де тепер Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім, тоді було теж порожньо — з болотом і плісняю включно. Тільки тут то там знаходилися відділи Української Соціал-Демократичної Партії, або-ж слабенькі драматично-співацькі гуртки. Небагато того було, але те що було, було трішке і здорове і воно, послужило як фундамент під ту велетенську масову організацію, що сьогодні її знають як ТУРФДім.

Але дивно якось робиться, коли пригадаєш собі отой пам'ятний вечір в березні 1918 р., коли то в старім Роял театрі у Вінніпегу зроблено перший крок в напрямі будови своєї робітничої інституції, Українського Робітничого Дому. Чи ми котрий із тоді присутніх забгнуту думкою десять років наперед і бачити те, що ми сьогодні бачимо? Чи було настільки сміливості у котрого, щоб сподіватися із тих перших гротешних жертв аж такого "доробку"? Мабуть ні. Не було, здається, нікого, щоб це все міг собі тоді усвідомити.

Адже-ж тих сто-п'ятдесят робітників, які зішлись тоді в Роял театрі, думали і радили над тим тільки, щоби побудувати яке-так приміщення для робітничої друкарні та для своїх організацій. Рішили побудувати Український Робітничий Дім у Вінніпегу, і як почали будувати, як почали — то й сьогодні ще будують і будуть будувати. Це вже у нас, робітників, таке в природі.

Перша збірка на Укр. Роб. Дім винесла чотири з половиною тисячі доларів. Сьогодні, за десять років, організація ТУРФДім у фінансовому змінає сім мільонів доларів. Перші формальні збори цієї будуючої організації виказали велику свідомість, єдність та моральну силу українських робітників. Сьогодні моральна сторона організації така сильна та свіжа, як і в ті пам'ятні дні, коли-то горстка бідних робітників пожертвувала чотири і пів тисячі доларів для загально-робітничої школи, на будову Українського Робітничого Дому у Вінніпегу.

Тепер воно вже не Вінніпег, а Канада. Де Тіммінс, а де Летбридж; де Едмонтон, а де Торонто; де Форт Вільям, а де Саскатун; де... Хіба перелічить усі ті робітничі та фармерські Діми? По всій розлогій Канаді, скрізь, усюди — між фабриками, між лісами, між майнами, між фермами:

Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім! Робітничі та фармерські Діми, як ті оазі в пустелі. Оазі культури, науки та єдності, на пустині темноти та відсталості. Оазі дієсної, одинокі здорові культури, робітничої культури. Хай-же слідуючі роки помножать працю і здобутки наших. Хай з кожною новою думкою, з кожною новою річницею росте і розвивається Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім, а в ньому хай розвивається ум та організованість, рішучість і витривалість українських робітників та фармерських мас в Канаді.

В єдності і свідомості до кращого майбутнього.

I. O. S.

НАЙМОЛОДША І НАЙБІЛЬША ОРГАНІЗАЦІЯ.

Коли приходиться писати про десятилітню річницю існування нашої організації ТУРФДім, то треба описати цілу її історію від початку до кінця. Але про це вже багато писалося і це ось інший напише про це до ювілейного числа.

Я хочу зробити лише декілька порівнянь нашої молоденської організації з іншими українськими організаціями в Канаді, які народилися на канадській землі далеко-далеко ранше перед нашою організацією. Всі ті організації склалися так само із членства української робітничої класи, мали в своїх рядах (на самім переді) всю "трудову" інтелігенцію, тому й порівняння їхніх організацій з нашою буде на місці.

Наша робітничо-Фармерська організація зі всіх українських організацій є наймолодшою, але про те найбільшою культурно-освітньою організацією українських трудящих мас на американському континенті. Стари українські організації в Канаді рік-річчю тратили грунт (і зараз тратять) в користь на-

шої молоді організації. Стари українські організації не були створені на те, щоб дійсно допомогти піднести освіту серед широким українським працюючим мас, але на те, щоб провідники тих організацій могли краще політикувати та торгувати често українських працюючих мас перед ріжними панськими політичними партіями. Робітничо-Фармерська організація була з'організована виключно на те, щоб вирвати українське працююче населення з китів темноти, деморалізації та перевиховати його на свідомих та культурних членів працюючого суспільства.

З такими намірами поставлено перші підвалини під нашу організацію, з такими намірами наша організація провадить свою культурно-освітню працю протягом десяти років. Історія десятилітнього існування нашої організації, це історія невпинної боротьби з ворогом, темнотою і деморалізацією! Протягом цих десяти років наша організація трясла темнотою, боролася з провідниками цієї темноти та деморалізації. Кожну пядь землі приходилося тяжко здобувати, маючи проти себе цілу адміністративну машину держави та "своїх рідних" виродків.

Чому-ж воно так сталося, що ми посунались вперед, а наші противники назад? Бо так діється по цілм світі. Робітничі класи всіх народностей чим день все більше горнеться до дієсної класової організації, шукаючи правильних шляхів для успішної боротьби з ворогами поступу. Робітничі класи силою економічних та політичних подій примушена творити свою окрему класову організацію так-же само, як це робить пануюча класа. Світ поділений на два противні собі табори. Хто хоче служити обом цим табором, мусить провалитися. Хто сідає між два стільці, мусить впасти.

Українські панки в Канаді були якраз тими, що вислугувалися всім і нічого певного не створили, а що створили, то посядали його між двома стільцями.

"Хто з всіми добрий хоче бути, Той швидко втрапить добру путь". (Франко).

Вони не зрозуміли ходу подій, не вміли пристосуватися до свого оточення і тому вони опинилися на смітнику. Пани їх не хотять до своїх рядів, а робітники їм не вірять за давні і сучасні "гріхи".

Вони організували свої організації для торгу, ми організувалися з потреби. Вони волювали фразами фальшивого патріотизму та віри, ми були і є примушені силою життєвих обставин, незломних економічних та соціальних законів, організуватися для взаємної матеріальної моральної та Матеріальної допомоги. Ми поступаємо й пристосовуємося до законів життя, вони стараються йти проти цих законів. Тому ми є переможцями. Наша організація наймолодша, але проте найбільша, найсильніша, як своєю кількістю, так і своєю якістю.

Наша організація — це гордість всіх чесних українських і інших класово свідомих робітників і фармерів в Канаді.

Нашим найширшим бажанням є, щоб ми всі, а наші будівничі — передові товариші і товаришки з'окрема — діждалися обходити двайцять річницю існування нашої організації.

Організація Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім — це творець нашої заморської історії, нашого культурного життя і боротьби за краще завтра.

Хай живе організація трудящих!

Хай живе Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім!

М. Сивковерголец.

Пролетаріят не має іншої зброї в боротьбі за владу, крім організації. Свідомість передового відділу в тому, між іншим, і виявляється, що він уміє організуватися, а організується, він набуває єдиної волі, і ця єдина воля тисячі, сотні тисяч, мільона стає волею класу.

Лєнін.

ВІДОЗВА

Центрального Виконавчого Комітету Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім до всіх українських робітників і фармерів в Канаді.

Товариші робітники й фармери, робітничі й фармерські! Ми нині святкуємо десятилітній ювілей нашої організації й культурно-освітньої праці. І нині ми хочемо, щоб всі ви, українські працюючі мас Канади, які не є ще членами Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім, які не є ще членами інших брат-

Якщо ви хоч трохи цікавилися громадським життям, то нема потреби всего тут пригадувати. Але одно ми нині, в десятилітній ювілей культурно-освітньої праці нашої організації, вам, що не є ще членами нашої організації — пригадуємо: Всею своєю десятилітньою працею, всю енергію, силні волі, знання, матеріальні жертви, не-

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ВИКОНАВЧИЙ КОМПЕТ ТУРФДІМ В 1927 РОЦІ

них нам робітничих і фармерських організацій — почули наш поклик. Десять літ завзятої праці нашої організації — це десять могутніх ударів по темноті, деморалізації, невідомості, недбалості. Десять літ праці нашої організації — це піднесення українських працюючих мас на десятих шабел культурного урівня.

За десять літ нашого організаційного життя ми зробили величезний поступ. Своєю оруч запроцьованими центами — ми збудували кількадесять прекрасних інституцій в Канаді. В цих культурних наших осередках кипить організаційно-творча праця, яка несе світло правди й знання десяткам тисяч українських працюючих мас Канади.

Ви, що суботами й неділями тисячними громадами відвідуєте представлення, концерти, концерт-мітинги, мітинги та інші культурно-вихованчі вечірки, які відбуваються в наших інституціях, що захоплюються прекрасною народною піснею, музикою, народними танками, що бурливо оплескуєте палких промовців нашої організації, що слухаєте повчальні лекції — застаньтесь нині над тим, і спитайте: хто це робить і для кого?

Ви, що читаєте нашу робітничо-Фармерську пресу: "Український Робітничий Вісти", "Фармерське Життя", "Робітничо" і "Світ Молоді", що відвідуєте з неї про те, що діється в цілому світі, з якої ви набираєтеся свідомості, знання — спитайте себе нині, хто її створив і для кого?

Пригляньтесь до наших диточих шкіл, до тих невеличких муравельників, що "вечерам, по публичній школі, збираються в наших численних інституціях, вчать там української мови, пісні, музики, танків, що виховуються на свідомих культурних громадян своєї класи — пригляньтесь й спитайте себе: німи стараннями й центами все це зроблено й для чієї користі?

Товариші! Все це зроблено й далі робиться моголами й центами тих, які зрозуміли значення організації й потребу знання. Все це започатковано десять літ тому назад невеличким гуртком робітників, до якого з бігом часу дучилися нові десятки, сотки, а наперші й тисячі українських робітників та фармерів.

Скільки то завзяття, енергії, терпеливості вложено в ту працю, яку ми нині перед вами демонструємо! Яким терпеливим шляхом приходилося йти нашим першим піонерам, щоб пробити мур темноти, деморалізації, ворожнечі, що ними опутували вас ріжні капіталістичні агенти! Якими класетями обкидали вони наших працівників в кожній місцевості, якими провокаційними доносимами старалися вони спинити цю велику й корисну працюючим працю!

доспані ночі — ми віддали для того, щоб зорганізувати небажані, невідомі, неспівомі, щоб відкрити вам шлях до кращого життя, до того могутнього удару по темноті, деморалізації, невідомості, заморській країні і не-найшли.

Товариші! Ви його ниде не знайдете. Бо ви його шукаєте не там, де треба. Його взагалі не треба шукати. Його треба виборювати. Бо воно є всюди — де ви, там і воно. Всюди, де тільки ви підете, то поруч найстрашніших злиднів і нужди бачите казочні розкоші й багатства. Поруч страшної темноти — бачите прекрасні храми науки. Поруч безправних одиних — бачите дике свавільство других. Але ви це все бачите тільки очима. А ми хочемо, щоб ви бачили все це розумом, а тоді буде знати, чому воно так.

Ми кличемо вас у вашому власному інтересі, в інтересі ваших дітей і вашої класи — ставайте в ряди організованого робітництва й фармерства, лущіть в одну велику громаду працюючих, єдняйте свої сили в боротьбу на політичному, економічному, запозомовому й культурно-освітньому фронті!

Пам'ятайте: щоб бути корисними членами якої-б не було організації, ви повинні бути грамотними, свідомими. Щоб бути корисними членами працюючої класи, ви повинні бути озброєні хоч елементарним знанням. До школи вам, дорослим, йти вже пізно — та й часу нема.

Наша культурно-освітня організація — Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім — є незамінною школою для вас і для ваших дітей. Її двері широко відкриті для тих робітників і фармерів, які хочуть вчитися. Наша організація цього року вичує кілька десятків молодих вчителів, які невдовзі понесуть вам свою набуту знання.

Ми всі виносим разом і вас кличемо: Робітничі й фармери: Ставайте членами Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім!

Робітничі й фармерки: Ставайте членками Жіночої Секції ТУРФДім!

Батьки й матері: Посилайте свою молоддь до Секції Молоді ТУРФДім! Посилайте своїх дітей до українських робітничих диточих шкіл при відділах ТУРФДім!

Плачайте серед працюючих дух братерства й солідарності! Співробітничайте з працюючими всіх національностей та з їхніми організаціями!

Прилучитесь нині до наших клівчів, до нашої спільної праці, а слідуючі десятиріччя ми святкуватимемо у вільній громаді нового суспільного ладу.

ЗА ЦР.К. ТУРФДІМ,

Т. Пилипак, М. Шатульський, Головою, секретар.

Товариші! Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!